

Hva vet vi om effekten av avkriminalisering?

Linn Gjersing
Avdeling for rusmidler og tobakk
Folkehelseinstituttet
12. Desember 2018

Hva vi ønsker svar på...

- Flere brukere?
- Færre som slutter?
- Vil det bli brukt mer?
- Økt skader/konsekvenser?
- Vil alkoholbruk gå ned?
- Lavere debutalder?
- Vil kriminalitet og fengslinger reduseres?
- Vil vold knyttet til salg reduseres?

Utfordringer i effektvurdering

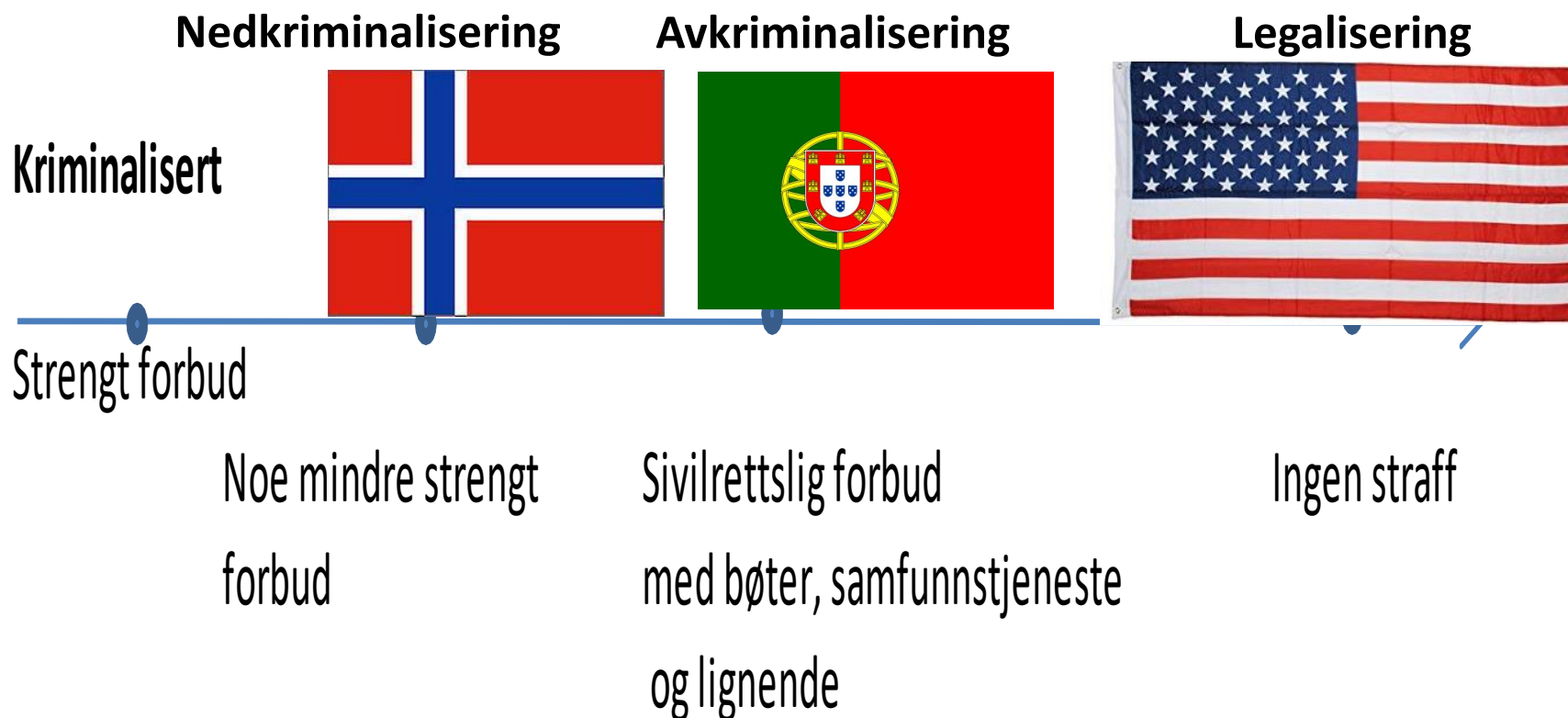

- Effekt av hva?
  - Avkriminalisering er ikke en bestemt politikk
  - Ulikheter i eksisterende bruk
    - Høy forekomst vs. Lav forekomst
      - En del land har de facto liberalisering før formell innføring
- Kort eller langtidseffekter?
- Mangelfulle data

Bakgrunn

- FNs tre narkotikakonvensjoner
  - Bruk, besittelse, produksjon, distribusjon og salg av visse rusmidler er forbudt
- Endret lovgivning
  - Europa, Australia, Nord- og Sør-Amerika
- Økende interesse/krav også her i landet:
  - De fleste politiske partier har nå liberalisering i sitt partiprogram
  - Regjeringen etablerte Rusreformsutvalget mars-18
    - Alle stoffer, ikke bare cannabis

Narkotikapolitikk

To europeiske modeller

1. Nederlandske coffee shops
2. Portugalmodellen

Nederlandske coffee shops

- 18 års aldersgrense
- Maks 5 gram per person per dag
- Maks 500 gram på lager for et utsalgssted
- Salg av andre stoffer og alkohol ikke tillatt
- Ingen markedsføring eller reklame
- Ingen ordensforstyrrelse
- 1. januar 2013
  - Kun Nederlandske innbyggere

Coffee shops effekt på bruk?

- Ingen før- og – etter undersøkelser
- Vanskelig å skille ut effekten kun av coffee shops
- Men
  - Lavere debutalder for personer som bor i nærheten (Palali 2015)
  - Bedre eksamensresultater uten coffee shop tilgang (Marie & Zolitz 2017)

Portugalmodellen

- Ny nasjonal narkotikastrategi
  - Narkotikabruk definert som et helseproblem
- 13 tiltak
  - Skadereduksjon, forebygging, behandling og **avkriminalisering**
  - Politiet vil reagere på lovbrudd (<10 dagers forbruk)
    - Rusavhengige (behandling)
    - Rekreasjonsbrukere (strengere-bøter)
      - Ofte advarsel først, så møte for nemd (jurist, lege og sosialarbeider)

Hvorfor Portugalmodellen?

- Store samfunnsendringer etter 1974
  - Helseutfordringer knyttet til narkotikabruk
  - Åpne stoffscener
    - Åpenlys injisering og dårlig helse
  - Økende antall med HIV
  - Mange overdosedødsfall
- Krise

Hvilken effekt hadde Portugalmodellen?

TABLE 1 *Prevalence of lifetime illicit drug use in Portugal amongst individuals aged 15–64, by drug type, 2001 and 2007*

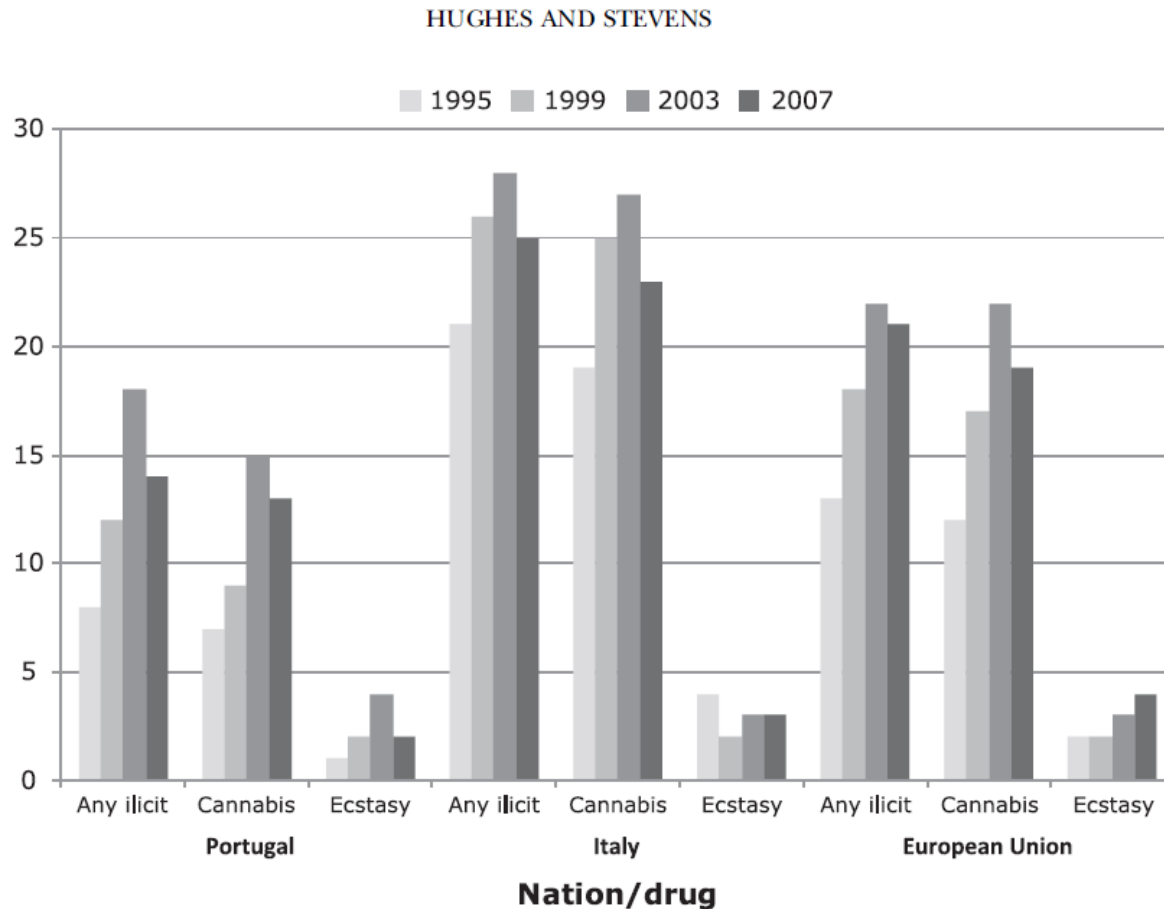
Drug	2001	2007	Change
Any illicit substance	7.6	12.0	+4.4
Hashish	7.6	11.7	+4.1
Cocaine	0.9	1.9	+1.0
Ecstasy	0.7	1.3	+0.6
Amphetamines	0.5	0.9	+0.4
Heroin	0.7	1.1	+0.4

TABLE 2 *Prevalence of illicit drug use in Portugal in the last 12 months amongst individuals aged 15–64, by drug type, 2001 and 2007*

Drug	2001	2007	Change
Any illicit substance	3.4	3.7	+0.3
Hashish	3.3	3.6	+0.3
Cocaine	0.3	0.6	+0.3
Ecstasy	0.4	0.4	0
Amphetamines	0.1	0.2	+0.1
Heroin	0.2	0.3	+0.1

Sources: Balsa *et al.* (2004; 2007).

Hvilken effekt hadde Portugalmodellen?

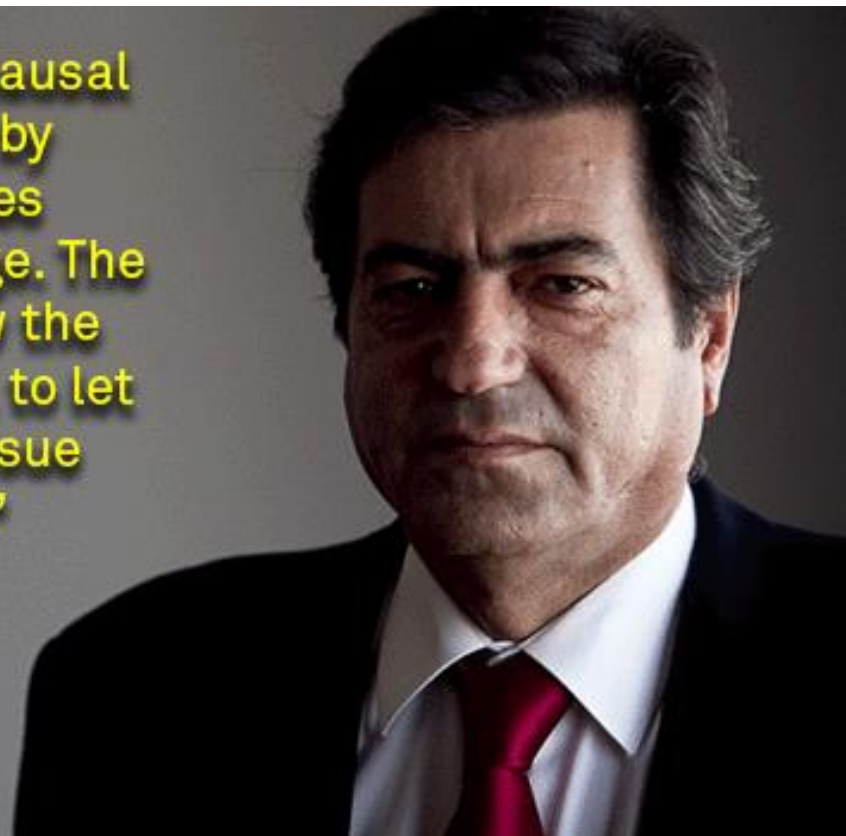
Lifetime prevalence of illicit drug use amongst school students in Portugal, Italy and the European Union, aged 15–16, 1995–2007, by drug type and country.

Source: Hibell *et al.* (2009).

Portugalmodellens effekt?

“It’s very difficult to identify a causal link between decriminalisation by itself and the positive tendencies we’ve seen ... It’s a total package. The biggest effect has been to allow the stigma of drug addiction to fall, to let people speak clearly and to pursue professional help without fear.”

Dr João Goulão
Architect of Portugal’s
decriminalisation policy

Does liberalizing cannabis laws increase cannabis use?

Jenny Williams^{a,*}, Anne Line Bretteville-Jensen^b

^a Department of Economics, University of Melbourne, Australia

^b Norwegian Institute for Alcohol and Drug Research (SIRUS), Norway

ARTICLE INFO

Article history:

Received 25 April 2013
Received in revised form 2 March 2014
Accepted 17 March 2014
Available online 28 March 2014

JEL Classification:

C41
I10
I18

Keywords:

Cannabis initiation
Decriminalization
Hazard rate
Natural experiment

ABSTRACT

A key question in the ongoing policy debate over cannabis' legal status is whether liberalizing cannabis laws leads to an increase in cannabis use. This paper provides new evidence on the impact of a specific type of liberalization, decriminalization, on initiation into cannabis use. Our identification strategy uses a difference-in-difference approach with a discrete time duration model. Our results reveal evidence of both heterogeneity and dynamics in the response of cannabis uptake to decriminalization. Overall, we find that the impact of decriminalization is concentrated amongst minors, who have a higher rate of uptake in the first five years following its introduction.

© 2014 Elsevier B.V. All rights reserved.

1. Introduction

The legal status of cannabis use is never far from the policy agenda. In 2012, three states in the US held ballot initiatives to legalize the recreational use of cannabis. The initiatives passed in the states of Washington and Colorado but not in Oregon. This followed the narrow defeat of a similar referendum held in California in 2010. In recent years, criminal sanctions for the use of cannabis have been removed in jurisdictions of Europe, the UK and Australia under a policy of decriminalization.¹ The key argument made by those favouring the elimination of criminal sanctions for cannabis use is that criminalization is an expensive and ineffective policy. It is costly both from a societal perspective, requiring significant law

Amongst opponents, the concern is that removing criminal sanctions will increase cannabis use. This is an issue because recent research suggests that potential harms of cannabis use, particularly early initiation into use, may include psychosis, early school leaving, crime and anti-social behaviour (Adda et al., 2013; Moore et al., 2007; Macleod et al., 2004). A critical issue in this debate is whether the removal of criminal penalties for the recreational use of cannabis will increase its use, and if so, by whom and by how much.

The economic theory of crime provides a natural framework for studying the impact of criminal penalties on cannabis use (Becker, 1968). This approach emphasizes the role of the expected cost of punishment associated with committing crime in determining, and

Så hva vet vi egentlig?

- Flere brukere?
  - Kanskje, men ingen før-etter undersøkelser som kan måle direkte effekt (Pacula, 2010; Bretteville-Jensen & Williams, 2011)
  - Effekten varierer
    - Avhenger av land, aldersgrupper, organisering etc

Økt forbruk?

NEI

(DiNardo og Lemieux, 2001;
Williams, 2004)

JA

(Saffer & Chaloupka, 1999;
Damrongplasit et al., 2010;
Farrelly et al., 1999;
DeSimone & Farrelly, 2003;
Pacula 2010)

Færre slutter?

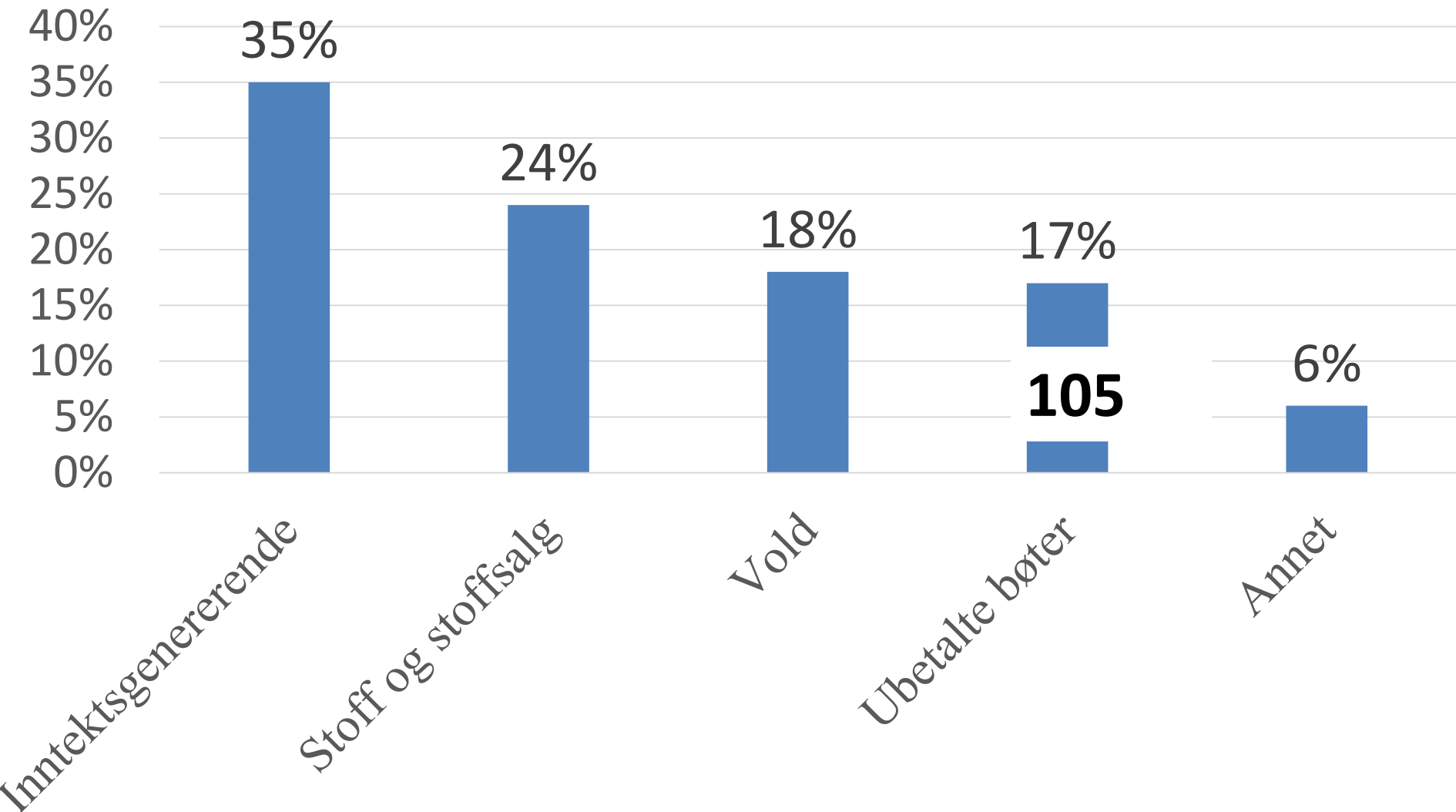
- Ingen studier har sett på slike effekter av liberalisering
  - En studie (van Ours og Williams 2007)
    - Redusert cannabispris kan forlenge brukerkarriere

Hva med problembrukere?

- Hvordan vil antall fengslinger påvirkes av en liberalisering av narkotikapolitikken?
- I 2013
  - 884 brukere av opioider og/eller sentralstimulerende midler rekruttert fra gate- og lavterskeltiltak i 7 byer
- Kriminalomsorgens register
  - Fengslingsdato (inn/ut) og fengslingsårsaker

Hvor mange ble fengslet og for hva?

Oppsummert

- Problembrukere
  - Hovedandel av fengslinger vil fortsatt forekomme
    - Radikal endring i narkotikapolitikken for å påvirke fengslinger substansielt for denne cohorten
- I den generelle befolkningen
  - Kanskje
    - Noen flere brukere
    - Noe lengre brukskarrierer
    - Noe økt totalt forbruk
  - Kanskje ikke....
    - Ikke bare lovgivning som påvirker bruk
    - Brukstrender fra ulike land viser variasjon uten endringer i narkotikapolitikken eller praksisen av denne